

#tietohaaste

TIETO JOHTAMISESSA JA PÄÄTÖKSEN- TEOSSA

Esityksen sisältö

1

Tilannekuvaa ja tulevaisuutta

2

Mitä tämä tarkoittaa tiedon käytölle?

3

Osallistavan tiedonkäytön 4D

4

Lopuksi: Mitä tulikaan sanottua?

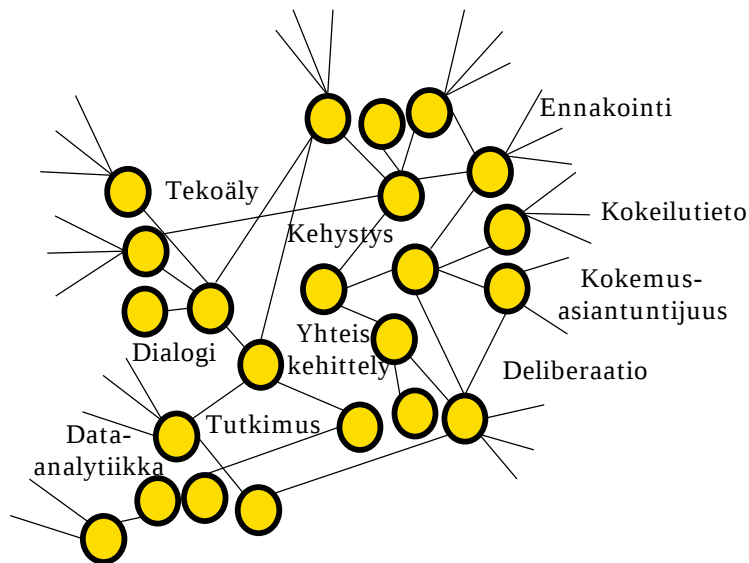
Mitä yhteiskunnalliselta päätöksenteolta odotetaan?

Nopeita tuloksia
Kustannustehokkuutta
Avoimuutta
Läpinäkyvyyttä
Osallisuutta
Pitkäjänteisyyttä
Strategisuutta
Ilmiölähtöisyyttä
Tietoperusteisuutta

Tietoympäristö ja tietokäsitys muutoksessa

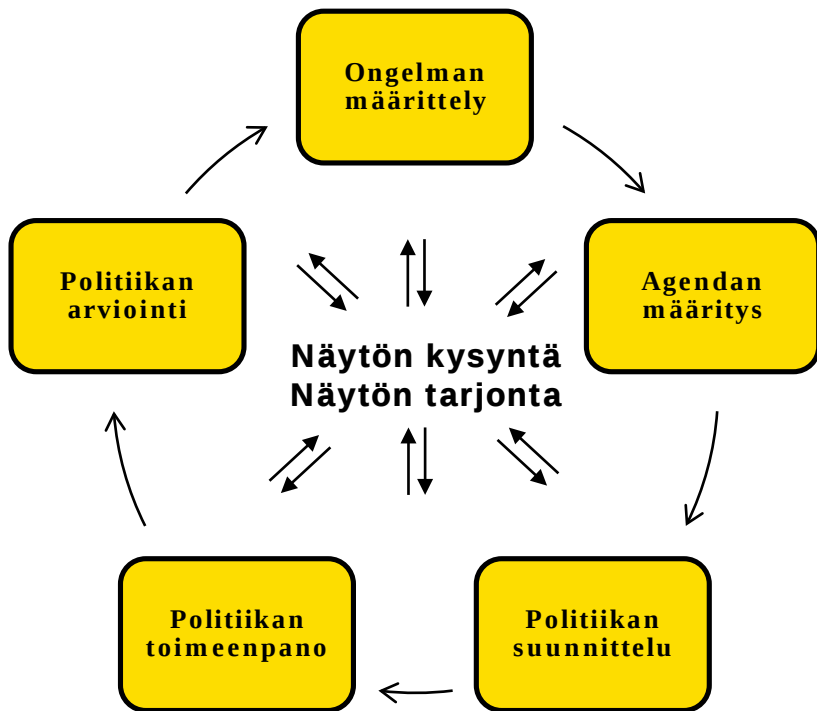
Tiedon monimuotoisuudelle kasvavaa kysyntää

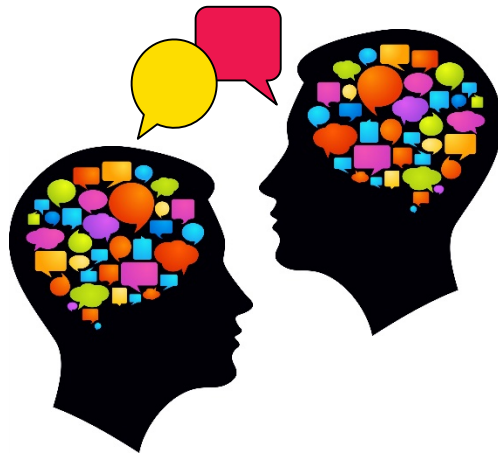
Asiantuntijatiedon auktoriteetti horjuu

- Tiedon tuotannon ja muodostuksen paikat moninaistuvat
- Käsitys asiantuntijuudesta laajentuu (tieto ja asiantuntijuus ovat yhteiskunnallisia sopimuksia)
- Tiedon luotettavuutta on yhä vaikeampi arvioida
- Siirtymä auktoriteettivallasta vuorovaikutusvaltaan
- Ihmiset ovat valmiimpia luottamaan vertaiseensa kuin etäiseen instituutioon

Missä ja milloin päätökset tehdään?

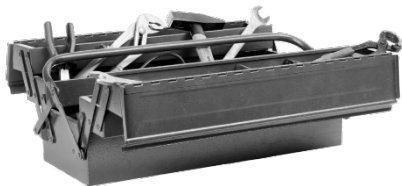

Ajattelun viitekehykset ja
vinoumat ohjaavat valintoja

Kansalaiset
päättäjinä ???

LÄHESTYMISTAPA TIEDONKÄYTTÖÖN VALITTAVA ONGELMAN MUKAAN

KESY ongelma

SOTKUINEN ongelma

PIRULLINEN ongelma

Pirullisissa ongelmissa muutosten määrä, voima ja nopeus voi olla valtaisa. Niihin liittyy myös yllätyksellisiä mahdollisuuksia.

Tämä pakottaa organisaatiot tarkastelemaan toimiaan sekä pysymään jatkuvassa liikkeessä.

Kompleksisuuden kohtaamisen johtamishaasteita

Kognitiiviset haasteet

Lyhyen aikavälin ajattelun vallitsevuus

Loogisen ajattelun ja strukturoidun datan yliarvostus

Mustien joutsenten väheksyminen

Käyttäytymishaasteet

Suunnittelun tarve

Suunnittele, tee, tarkista, toimi

Tekninen johtajuus

Väittely dialogin sijaan

Rakenteelliset haasteet

Hierarkiat ja byrokratia

Tehokkuus ja vaikuttavuus

Luottamus yksittäisten johtajien rajallisiin kykyihin

Vallankäytön haasteet

Sankarijohtajuus

Kasvava voimattomuus ja hallinnan tarve

Populismiin nojaamisen vaarat

Tunneperäiset haasteet

Henkilökohtaiset agendat

Menetyksen pelko

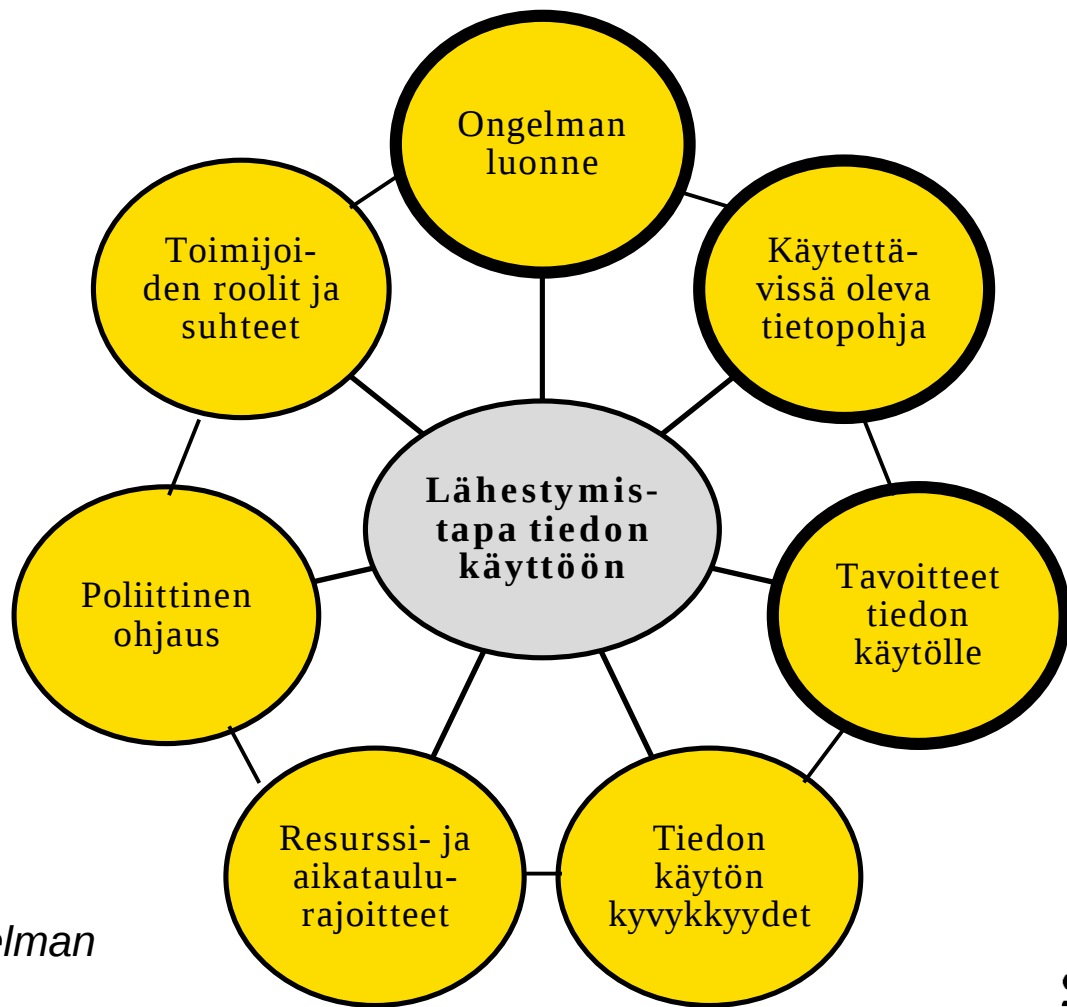
Epäonnistumisen pelko

Johtajan tehtävänä kompleksisessa toimintaympäristössä ei ole hallita organisaatiota, vaan "häiritä" systeemiä, ja saada organisaatio löytämään itseorganisoituvasti uusia tasapainotiloja.

2

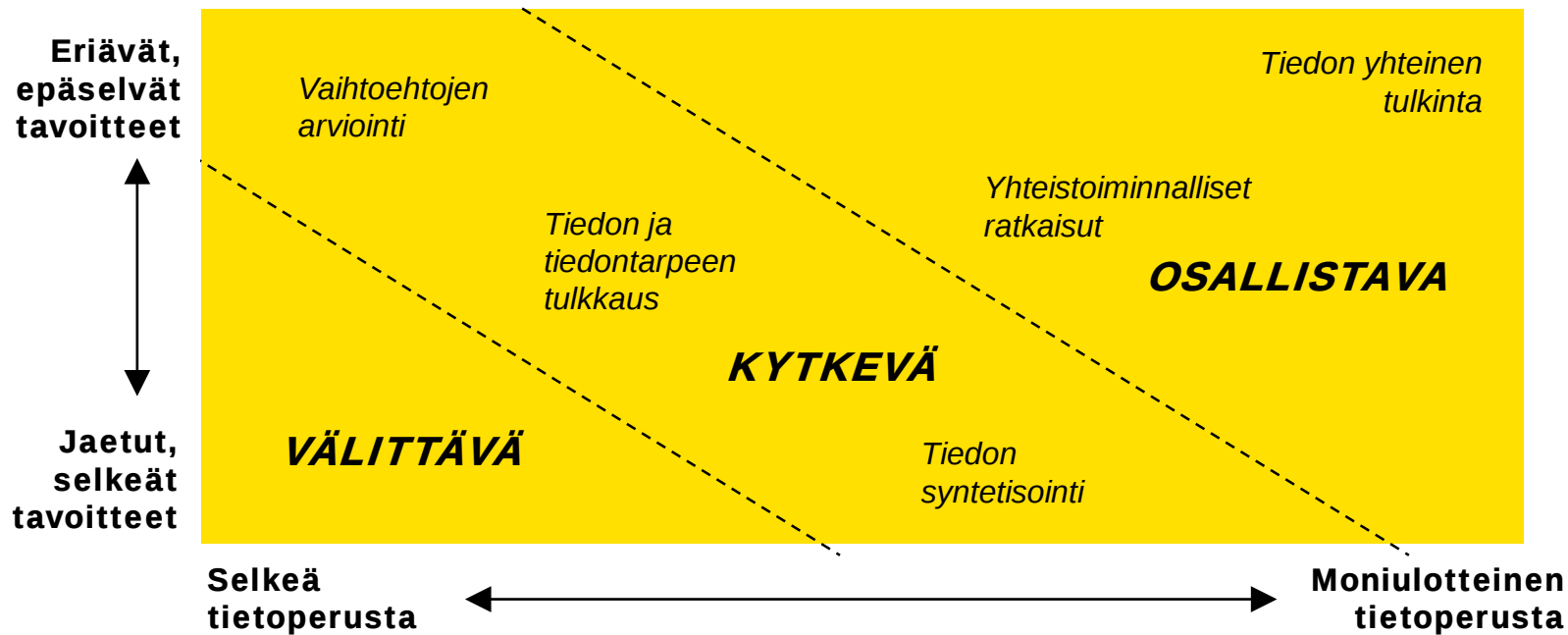
**MITÄ TÄMÄ TARKOITTAA
TIEDON KÄYTÖLLE ?**

Mikä vaikuttaa tiedonkäytön tapoihin?

*Pysähdy ongelman
ääreen!*

TIEDONKÄYTÖN LÄHESTYMISTAVAT PÄÄTÖKSENTEOSSA

TIEDON LÄÄKERUISKUMALLI

Näyttöperusteinen päätöksenteko

TIEDON HAUDUTUSMALLI

*Erilaisen tietämyksen ja
asiantuntijuuden vuorovaikutus*

3

OSALLISTAVAN
TIEDONKÄYTÖN

4D

1. Dialogi

- **Dialogi voi auttaa**
 - ilmiön hahmottamisessa,
 - ongelman rajaamisessa
 - kokonaisvaltaisemman tilanne- tai tulevaisuuskuvan luomisessa
- **Dialogilla on monet kasvot**
 - menetelmä vs. kulttuuri (dialogi vs. dialogisuus)
 - dialogitapahtuma, dialogiprosessi
- **Parhaimmillaan dialogi toimii, jos**
 - osallistujilla on ryhmää koossa pitävä yhteinen tavoite ymmärtää toisiaan
 - osallistujat tuovat pöytää erilaisia näkökulmia – ei intressejä
 - päättäjät osallistuvat myös itse dialogiin – dialogin tulokset eivät ole siirrettävä tuote

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

- 1 Kuuntele** toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.
- 2 Liity** toisten puheeseen ja käytä arkikieltä.
- 3 Kerro** omasta kokemuksesta.
- 4 Puhuttele** muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään.
- 5 Ole läsnä ja kunnioita** toisia sekä keskustelun luottamuksellisuutta.
- 6 Etsi ja kokoa.** Työstä rohkeasti esiin tulevia ristiriitoja ja etsi piiloon jääneitä asioita. Puhuttele muita suoraan ja kysy heidän näkemyksistään.

ERÄTAUKO

Jotta Suomesta tulisi maailman
parhaiten keskusteleva kansa

2. Deliberaatio eli puntarointi

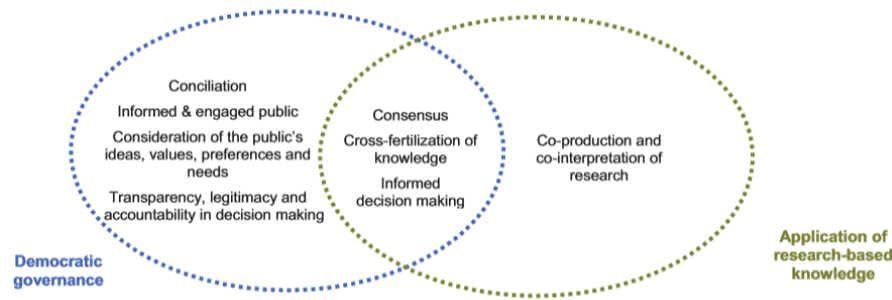
Deliberaatio on **keskusteluun ja harkintaan** pohjautuvaa demokratiaa tai päätöksentekoa.

Tavoitteena on **yhteiseen lopputulokseen pääseminen** ja julkiseen päätöksentekoon vaikuttaminen.

- lisää päätöksenteon pohjana olevaan tietoa korjaten virhekäsityksiä
- kansalaisten ideoiden ja tarpeiden huomioimisessa
- lisää päätöksenteon legitimitettä
- auttaa konsensuksen rakentamisessa

Edustuksellisessa demokratiassa deliberaatio voidaan toteuttaa esim.

- kansalaisraatien, deliberatiivisten mielipidemittausten, kansalaiskokousten, kansanäänestysvaihtoehtoja arvioivan kansalaisfoorumin ja konsensuskonferenssin kautta

3. Digitalisaatio ja data-analytiikka

Välittävä

- Tiedon etsintä ja seulonta
- Relevantin tiedon tunnistaminen
- Visualisointi
- Suositusten tekeminen
- Rutiiniluonteisten päätösten automatisointi
- Digitaalinen viestintä

Kytkevä

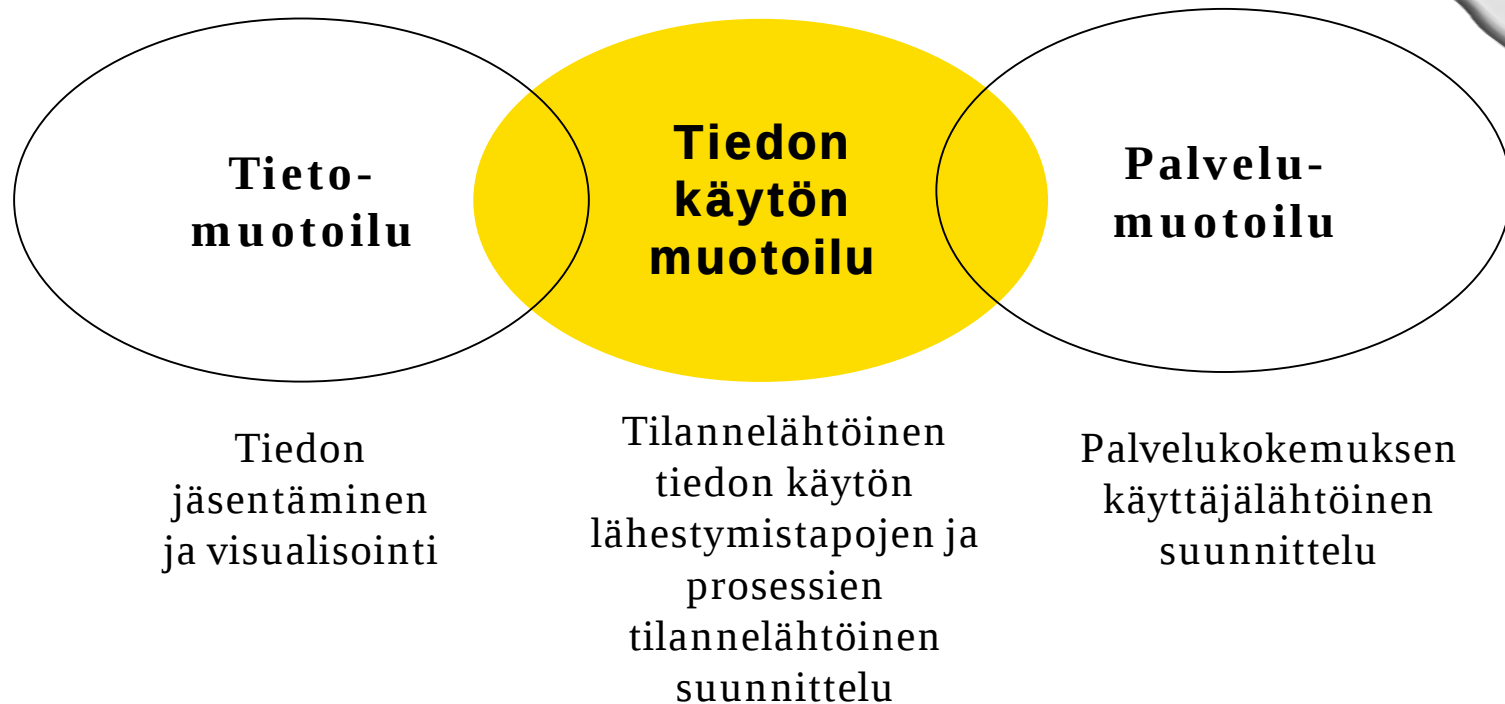
- Tietoaineistojen avaaminen
- Tietoa yhdistävä mallintaminen ja analytiikka
- Jatkuva tilannekuva
- Tiedon keruun joukkoistaminen, avoimet kuulemiset
- Digitaaliset verkostotyökalut

Osallistava

- Digitaaliset yhteiskehittämien alustat
- Uusien kytkentöjen tunnistaminen laajoista datamassoista (koneoppiminen, AI)
- Poisoppimisen tuki

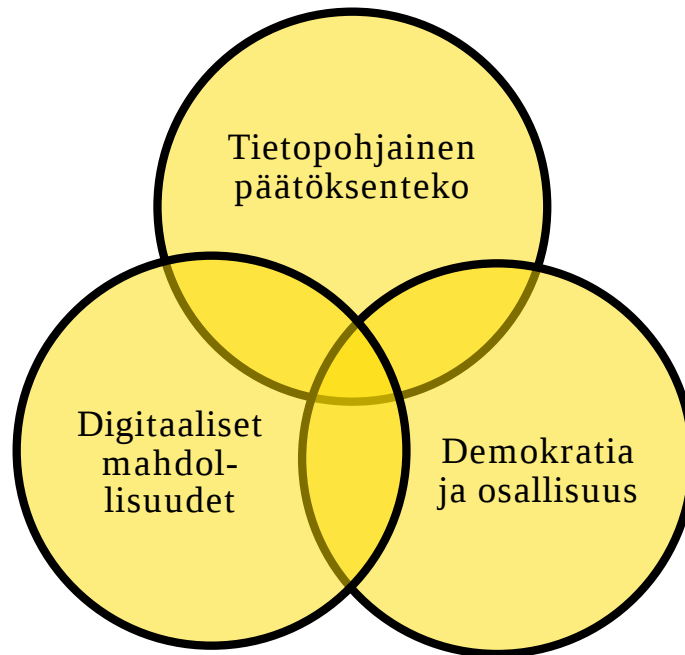
Data-analytiikka ei korvaa vuorovaikutusta, vaan tukee sitä !

4. Design

Millaista olisi yhtä aikaa

- päätöksenteon tietopohjaisuutta ja
 - moniäänistä demokratiaa vahvistava sekä
 - digitalisaation uusia mahdollisuuksia hyödyntävä
- ## tiedonkäyttö?

Osallistavan tiedonkäytön 4D-malli

Dialogi voi auttaa erityisesti

- ilmiön hahmottamisessa,
- ongelman rajaamisessa
- kokonaisvaltaisemman tilanne- tai tulevaisuuskuvan luomisessa

Deliberaatio eli puntarointi auttaa erityisesti

- päätöksenteon tietopohjaisuuden vahvistamisessa
- päätöksenteon legitimitetin lisäämisessä
- kansalaisten ideoiden ja tarpeiden huomioimisessa
- konsensuksen rakentamisessa

Data-analytiikka voi auttaa erityisesti

- tunnistamaan asioiden välisiä yllättäviä kytkentöjä
- pois oppimisen tukena
- jatkuvan tilannekuvan muodostamisessa
- tuomaan uusia näkökulmia osaksi tiedon yhteistä tulkintaa

Design voi auttaa erityisesti

- suunnittelemaan tiedonkäytön lähestymistavan, prosessin, menetelmän ja siihen osallistuvat siten, että se vastaa parhain käsiteltävän ongelman luonnetta ja päätöstilannetta

4

LOPUKSI:

MITÄ TULIKAAN SANOTTUA?

Mitä näistä oikein pitäisi
hyödyntää?

Tulkitaan näitä yhdessä!

Joko päätetään?

Älä nyt hätiköi.

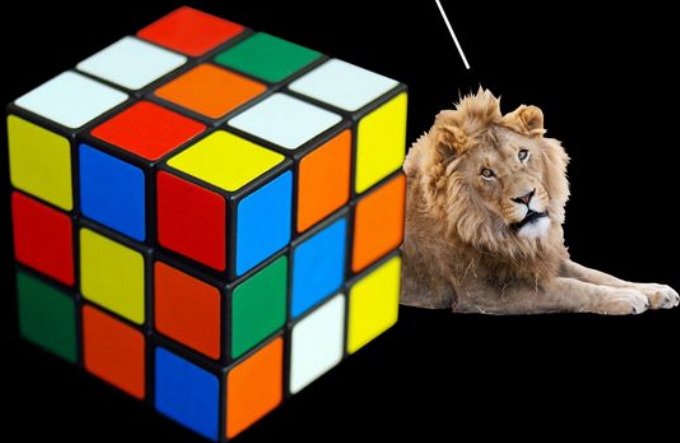

Tieto on valtaa !

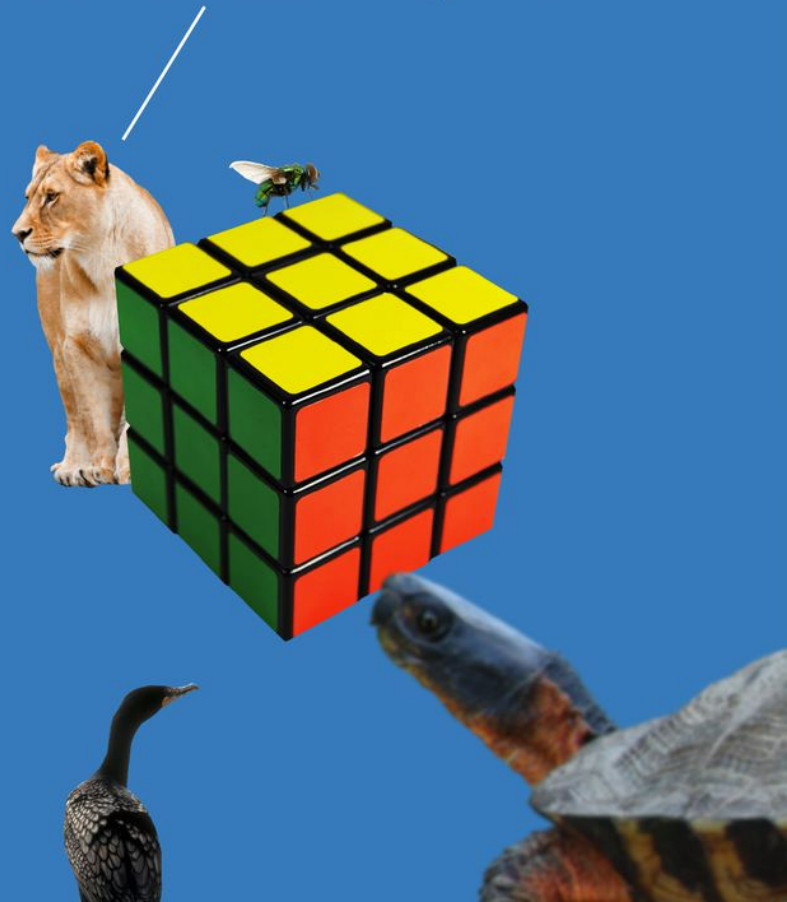

Entäpä yhteiskehittäminen
ja yhteinen tulkinta ?

Ei jaksa.

Me alettiin leikkiä algoritmeilla.

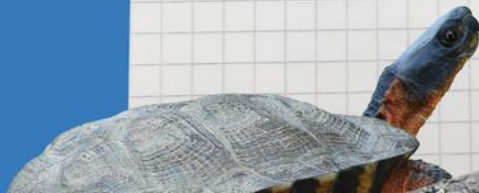
Mitä listalle vois laittaa?

AGENDA

Tilanteen
mukainen
tiedonkäyttö
strategiseksi
kehittämisen
kohteeksi

Löytyiskö tähän jotain
uutta?

**Kiitos
kuuntelusta !**